

30.9.2016

Ráddehusa árvalus Riikkabeivviide bivddu birra Deanu čázádagas Norggain dahkkojuvvon soahpamuša dohkkeheamis sihke soahpamuša lánkaásahansuorgái gullelaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis lánkan sihke guolástanlága rievdadeamis

ÁRVALUSA VÁLDOSISDOALLU

Árvalusas evttohuvvo ahte Riikkabeivvit dohkkehivččii dan soahpamuša, man Suopma lea dahkan Norggain luossabivddu birra, ja dasa mávssolaš oassin gullelaš bivdonjuolggadusa. Ođđa soahpamuš boadášii dan bivdosoahpamuša sadjái, man dát riikkat leat dahkan 1989:s.

Soahpamuša ulbmilin lea ovddidit Deanu čázádaga guollenáliid bistelaš geavaheami ja dikšuma dálá buoremus dieđuid vuodul. Guollenáliid suodjaleamis, geavaheamis ja dikšumis galget váldojuvvot vuhtii sierra bivdoguovllut ja erenoamážit báikkálaš kulturábái vuodduvvi bivdu.

Soahpamuš lánčá vuodu Deanu čázádaga luossanáliid bistelaš bivddu muddemii sihke vugiid daid ealáskahttin dihte goddonálluulbmiliid deavdi dássái. Luossanáliid dikšun ja mudden vuodduvvet Davvi-Atlántta luosa riikkaidgaskasaš suodjalanorganisašuvnna ávžžuhusaide ja várrugasvuodaprinsihpa heivehepmái, ja nuba dat heivejit oktii Eurohpá Uniovna oktasaš guolástanpolitihka ulbmiliiguin. Soahpamuš geatnegahtá riikkaid dahkat oktasaš luossanáliid dikšunplána, mii lea bivddu muddema vuolggasadjin. Soahpamuš lasiha riikkaid gaskasaš ovtasbarggu luossanáliid dili čuovvumis, dutkamis ja guolledávddaid dustemis ja ná sálašdieđuid sáhtá álkibut čoaggit sullii seammalágan vugiiguin.

Soahpamuša mávssolaš oassin lea bivdonjuolggadus, mii galgá ain mearreáiggiid ođasmahttot ja mas leat mielde mearrádusat earret eará bivdolobiin ja lohpeeriin, lobálaš bivdosiin, bivdoáiggiin, ráfáidahttinbeivviin, gildojuvvon bivdoguovlluin, bivdoneavvuid teknihkalaš iešvuodain, fatnasiid registremis sihke ovddalgihtii sohppojuvvon doaibmabijuin bivddu geahpedan dihte, jos luossanáliid ovdáneapmi spiehkasta mealgat daid dikšunulbmiliin.

Soahpamuš bohtá fápmui dan beivvi čuovvovaš mánotbaji vuosttas beavve, goas maŋit soahpamušbealli lea almmuhan nuppi soahpamušbeallái soahpamuša dohkkehepmái guoskelaš riikkadási meannudanvugiid gergemis.

Árvalusas lea mielde lánkaevttohus soahpamuša lánkaásahansuorgái gullelaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis sihke evttohus lánkan guolástanlága rievdadeamis. Árvalussii gullelaš lánkaevttohusat leat oaivvilduvvon bohtit fápmui oktanaga soahpamušain. Fápmuiboahtináigemearri mearriduvvo stáhtarádi ásašusa vuodul. Ulbmilin lea ahte soahpamuš bohtá fápmui ovdal jagi 2017 bivdoáigodaga álgima.

1.

Láhka

bivddu birra Deanu čázadagas Suoma ja Norgga gaskasaš soahpamuša láhkaásahansuorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde mearriduvvo:

1 §

Fápmuibidjan

Suoma dásseválldi ja Norgga gonagasriikka ovddasteaddjit dahke Helssegis čakčamánu 30. beaivve 2016 soahpamuša, man láhkaásahansuorgái gullevaš mearrádusat leat lánkan fámus dakkárin go Suopma lea daidda čatnasan.

2 §

Soahpamuš bivdonjuolggadusa mearrádusain spiehkastan dihte

Eana- ja meahccedoalloministeriija dahká Norgga ráddehusain dahje dán mearridan eiseválddiin 6 ja 7 artihkkalis oaivvilduvvon soahpamuša das, goas bivdonjuolggadusa mearrádusain sáhtá spiehkastit ja soahpamuša das, goas gávdnojit beavdegirjji 5 artihkkalis oaivvilduvvon ovddalgihtii sohppojuvvon doaibmabijut bivdonjuolggadusas meroštallon eavttuin.

Dán soahpamuša vuodul sáhtá spiehkastit bivdonjuolggadusa mearrádusain, mat gusket:

- 1) gildui dahje ráddjehussii bivdit dihto bivdosiin dahje bivdovugiin;
- 2) gildui dahje ráddjehussii bivdit dihto áigemeari áigge dahje dihto guovllus;
- 3) atnit oaivvilduvvon bivdosiid meari ráddjemii;
- 4) sálašearrái;
- 5) lohpeveriide;
- 6) ráddejohkaossodaga bivdoavádatjuhkui;
- 7) gildui váldit dihto sohkaheallái gullevaš dahje dihto sturrosaš guliid;
- 8) bivdosiid ráhkadussii; dahje
- 9) 1-8 čuoggáide buohtastahtti, bivdonjuolggadusa ollašuttimii guoskevaš eará muddendoaimmaide.

3 §

Spiehkastatlobi miediheapmi

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 38 §:s oaivvilduvvon doaibmaválddálaš eiseváldi lea Lappi ELY-guovddáš.

4 §

Guolledávddaid dusten

Soahpamuša 15 artihkkala 7 čuoggás oaivvilduvvon doaibmaválddálaš eiseváldi lea Elintarviketurvallisuusvirasto.

5 §

Riikkaid oktasaš čuovvun- ja dutkanjoavku

Eana- ja meahccedoalloministeriija soahpá Norgga doaibmaválddálaš eiseváldiin 12 artihkkala 2 čuoggás oaivvilduvvon čuovvun- ja dutkanjoavkku mandáhtas ja nammada ovddasteaddjiid jovkui.

6 §

Dikšunplána válmmaštallan ja nannen

Luondduriggodatguovddáš vástida soahpamuša 4 artihkkalis oaivvilduvvon dikšunplána válmmaštallamis sihke 12 artihkkalis oaivvilduvvon Deanu čázádaga guollenáliid čuovvumis ja dutkamis.

Luondduriggodatguovddáš galgá válmmaštallat plána ovttasrádiid Lappi ELY-guovddážiin ja guovllus doaibmaválddálaš guolástanlága (379/2015) 23 §:s oaivvilduvvon guolledoalloguovlluin.

Dikšunplána nanne Eana- ja meahccedoalloministeriija. Soahpamuša 4 artihkkala 5 čuoggás oaivvilduvvon evttohusa vuodul dikšunplána nuppástusain nuppi oassebeallái mearrida Eana- ja meahccedoalloministeriija.

7 §

Sálašregisttar ja almmuhangeatnegasvuohta registarii

Luondduriggodatguovddáš lea soahpamuša 13 artihkkalis oaivvilduvvon sálašregistara ja dasa guoskevaš lohpevuodinregistara doaibmaválddálaš registtardoalli. Dat vástida registara stivren dihte vealtameahttun diehtovuogádaga bajásdoallamis ja ovddideamis ovttasrádiid Norgga doaibmaválddálaš registtardoalliin ja bivdolojiid vuovdimis vástideaddji oassebeliin.

Bivdonjuolggadusa 30 §:s oaivvilduvvon sálašdieđuide guoskevaš almmuhangeatnegasvuođa galgá heivehit maiddá soahpamuša 2 artihkkala 2 čuoggás oaivvilduvvon Deanu čázádaga luossagoargŋunguovllus.

Sálašdiehtoalmmuhusa addimis galgá addojuvvot almmuhangeatnegahtton guolásteaddjái vuostáiváldinduodaštus, man son galgá dárbbu mielde čájehit lohpevuodima oktavuodas. Vuostáiváldinduodaštus sáhtta addojuvvot elektrovnnalaččat dahje merkejuvot njuolgga lohpevuodinvuogádahkii.

8 §

Bivdolojiid vuovdima lágidanvástu

Soahpamuša 10 artihkkalis oaivvilduvvon bivdolojiid vuovdima lágideamis vástida Lappi ELY-guovddáš. Guovllus doaibmaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolojiid vuovdima lágideamis 1.1.2019 rájes.

Oassebealli, mii vástida vuovdima lágideamis, sáhtta soahpat priváhta bálvalusbuvttadeaddjiin dahje bivdorievtti hálddašeaddjin doaibmi osolašgottiin (maŋnelis *bálvalusbuvttadeaddji*) bivdonjuolggadusa 4 §:a

3 ja 4 čuoggáin oaivvilduvvon fanasbivdo- ja gáddebivdolobiid vuovdimis. Soahpamuš ii sáhte goskat bivdonjuolggadusa 5 §:a 4 momeanttas oaivvilduvvon dihtoearrái gullevaš bivdolobiide.

Bálvalusbuvttadeaddji galgá leat luohtehahti ja áššedovdi. Bálvalusbuvttadeaddjis galget leat dán barggu dikšuma várás teknihkalaš, ruđalaš ja doaimmalaš gearggusvuodat. Lohpevuovdima lágideaddji galgá dahkat čálalaš soahpamuša bálvalusbargiin dása gullevaš barggu sisdoalus, lohpevuovdima lágideaddji galgá maiddá soahpat dan govttolaš mávssus, mii berrojuvvo dán barggu ovddas ja man máksá lohpeosti ja mii sáhtá leat eanemustá vihtta proseantta lobi hattis.

Lohpevuovdimis vástideaddji luohpada iežas vuovdin ja su ovddas vuvdojuvvon lohpeboáduid Eana- ja meahccedoalloministeriija kontui dan áigemeari áigge, mas sohppojuvvo Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul.

Lohpevuovdimis vástideaddji ja dan ovddas doaibmi oassebealli leat geatnegahtton lágidit guolásteaddjái vejolašvuoda beassat elektrovnnalaš sálašregistarii, vai sáhtá almmuhit geatnegahtton sálašdieduidis.

9 §

Fásta ássan Deanu čázádaga johkalegiin

Olmmoš gehččojuvvo ássat soahpamuša bivdonjuolggadusa 2 ja 4 §:s oaivvilduvvon vuogi mielde fásta Deanu čázádaga johkalegiin, go su ruovttugiieldalága (201/1994) 2 §:s oaivvilduvvon ruovttugiielda lea Ohcejohka dahje Anár ja go olmmoš lea duodalaččat ássan Deanu čázádaga johkalegiin uhcimustá ovcci mánotbaji ovdal bivdoáigodaga álgima.

10 §

Bivdolobiid hattit

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 4 §:s oaivvilduvvon bivdolobiin berrojuvvojit čuovvovaš mávssut:

- 1) almmolaš báikegoddelašlohpi 40 euro/bivdoáigodat;
- 2) báikegoddelačča stággobivdolohipi 150 euro/bivdoáigodat;
- 3) bivdonjuolggadusa 5 §:a 4 momeantta dihtoearrái gullevaš bivdorievtti hálddašeddji fanasbivdolohipi lea 10 euro/bivdojándor ja gáddebivdolohipi 5 euro / bivdojándor, goittotge eanemustá oktiibuot 150 euro bivdoáigodagas.

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 4 §:a 3 ja 4 čuoggáid bivdolobiid haddi vuodđuduvvá ng. dábálaš haddái, man merrideamis váldojuvvo vuhtii sullasaš bivdolobiid márkandilli. Hatti sáhtá mearridit earáláganin lohpeavádaga, lohpešlájja ja áigemeari vuodul. Haddi mearriduvvo Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul čuovvovaš rievddadangaskka olis:

- 1) fanasbivdolohipi 30 - 80 euro / bivdojándor; ja
- 2) gáddebivdolohipi 25 - 70 euro / bivdojándor.

11 §

Bivdoloheboáduid geavahanákkat

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 4 §:s oaivvilduvvon bivdolobiin čoggon ruđat geavahuvojit:

- 1) buhtadusaide, mat máksojuvvojit lobiid ávkinatnimii vuodđuduvvi geavaheamis rádjejohkaguovllu čáhceguovllu eaiggádiidda;
- 2) bivdogoziheami ja lohpevuovdima lágidangoluide; sihke
- 3) guollenáliid čuovvun- ja dutkangoluide sihke sálašregistara bajádoallan- ja ovddidangoluide.

Eana- ja meahccedoalloministeriija nanne ovddit jagi áigge čoggon lohpeboáduid juohkáseami ovdalis 1 momeanttas mearriduvvon geavahanulbmiliid gaskkas. Lohpevuovdima lágideamis 8 §:a mielde vástideaddji

oassebealli juohká ovddit jagi áigge čoggon lohpeboaduid 1 momeantta 1 čuoggás daddjojuvvon buhtadusaide rádjejohkaguovllu čáhceguovlluid eaiggádiidda. Jos čáhceguovllu eaiggádii juogus boahtti mearri livččii eanemustá 50 euro, de ruđat eai juhkkajuovvo eaiggádii muhto dat báhcet guolledoalloguvlui. Buhtadusat eai adnojuvvo stáhtaruhtadoarjjalágas (688/2001) oaivvilduvvon stáhtaruhtadoarjjan. Buhtadusoazžumiid boarásmuvvamii heivehuvvo guolástanlága 85 §.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul sáhtta mearridit dárkileappot 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadusaid ja buhtadusaide guoskevaš lohpeboaduid miedihanákkain.

12 § *Sierra bivdolahpeearri*

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 5 §:a 4 momeanttas oaivvilduvvon bivdolahpeeari mearri nannejuvvo Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul. Meari nannemis galgá váldojuvvot vuhtii eará sajis go Deanu čázádaga johkalegis fásta ássi bivdorievtti hálldašeaddjiide gullevaš ossodat guovllu bivdorivttiin.

Lohpeavádaga bivdorievtti hálldašeaddjis, guhte ássá fásta eará sajis go Deanu čázádaga johkalegiin ja gean ossodatlohku oktasaš čáhceguovllu rádjejohkaguovllus lea 0,5 dahje guhte oamasta dan vástideaddji priváhta čáhceguovllu, lea giddodaga nammii vuoigatvuohta oastit ovttá lohpejándora bivdonjuolggadusa 5 §:a 4 momentii gullevaš lohpeearis. Dan badjelmanni oamastus addá vuoigatvuođa oastit lohpejándora oamastusa meari ektui. Lohpevuodimis vástideaddji meroštallá osolašlogahallama vuodul gerddona, man mielde vuoigatvuohta lohpaí mearrašuvvá.

Eará sajis go Deanulegis fásta ássi bivdorievtti hálldašeaddji lea geatnegahtton lobi oasttedettiin čájehit iežas oamastanossodaga dahje čáhceguovllu oamastusa meari.

Lobiid juohkáseamis ja daid miedihanmeannudeamis sáhtta mearridit dárkileappot Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul.

13 § *Deanu bivdosoahpamuša báikkálaš čuovvunjoavku*

Lappi ELY-guovddáš ásaha báikkálaš čuovvunjoavkku árvoštallat Deanu bivdosoahpamuša váikkuhusaid. Báikkálaš čuovvunjoavku sáhtta dahkat árvalusaid ja evttohusaid bivddu lágideamis ja guollenáliid dikšumis sihke oktiiheivehit sierra oainnuid guovllus. Báikkálaš čuovvunjoavku galgá dasa lassin gaskkustit báikkálaš árbediehtomáhtu soahpamuša 12 artihkkalis oaivvilduvvon čuovvun- ja dutkanjovkui sihke luossanáliide guoskevaš dieđalaš dutkanbohtosiid čanasjoavkkuide.

Báikkálaš čuovvunjoavku ásavuvvo viđa jahkái hávil ja das leat lahttun bivdorievtti hálldašeaddjiid, bivdoturismmain bargi olbmuid, guovllu gielddaid, guolledoalloorganisašuvnna, hálldahusa, guolledoalloguovllu ja Sámedikki ovddasteaddjit.

14 § *Deanu čázádaga fanasregisttar*

Soahpamuša bivdonjuolggadusa 36 §:s oaivvilduvvon Deanu čázádaga fanasregisttar lea Suomas čáhcefièvreregistara birra addojuvvon lága (424/2014), maŋnelis *čáhcefièvreregisttarláhka*, 1 §:s oaivvilduvvon čáhcefièvreregisttar.

Deanu bivdofatnasiid registreremii heivehuvvo čáhcefièvreregisttarláhka maŋnelis 15 - 16 §:s mearriduvvon spiehkastagaiguin.

15 §
Fatnasa registreren

Fanaseaiggát galgá registreret fatnasa ovdalgo dan sáhtta geavahit bivddus rádjejohkaossodagas.

Deanu čázádaga johkalegiin fásta ássi bivdorievtti hálddašeaddjis lea vuoigatvuohta registreret golbma fatnasa. Jos olmmoš dahje dán hálddašan fitnodat bargá bivdoturismmain, de sus ja su hálddašan fitnodagas lea vuoigatvuohta registreret vihttanuppelot fatnasa.

Eará sajis go Deanu čázádaga johkalegiin fásta ássi bivdorievtti hálddašeaddjis, gean ossodatlohku oktasaš čáhceguovllus rádjejohkaguovllus lea 0,5 dahje guhte oamasta dan vástideaddji priváhta čáhceguovllu, lea vuoigatvuohta registreret ovttá fatnasa.

Deanu čázádaga johkalegiin fásta ássi olbmos lea vuoigatvuohta registreret ovttá fatnasa.

Seamma dálldollui gullelaš olbmuid nammii registeret oaivvilduvvon fatnasiid mearri oktiibuot ii oaččo mannat badjel ovdalis namuhuvvon ráddjehusaid. Fatnasa ii oaččo registreret vuollel 15-jahkasaš olbmo nammii.

Bivdolobiid vuovdima lágideamis 8 §:a mielde vástideaddji oassebealli doaibmá čáhcefiivreregistarlága 28 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon soahpamušregistrereaddjin, mii dikšu čáhcefiivreregistarlága 28 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon doaimmaid ja dahká Johtalusa dorvvolašvuođavirgebáikái registrerenmearrádusa várás árvvoštallama registrerenvuoigatvuođa eavttuid ollašuvvamis. Fanaseaiggát galgá čielggadit fatnasa registrerenvuoigatvuhtii guoskevaš áššiid.

16 §
Registardovddaldat

Registrerema oktavuodas fanaseaiggát oažžu spesifiserejuvvon registardovddaldaga, man bidjamis fatnasii son galgá ieš fuolahit. Dovddaldaga ii oaččo luohpadit nubbái ja dan duššamis dahje jávkamis galgá dalán almmuhit Johtalusa dorvvolašvuođavirgebáikái. Registardovddaldaga ii oaččo sirdit eará fatnasii iige dan oaččo geavahit eará go registrerejuvvon fatnasis.

Johtalusa dorvvolašvuođavirgebáiki sáhtta addit dárkilet mearrádusaid registardovddaldaga teknihkalaš iešvuođain ja dan merkemis.

17 §
Fatnasa jávkadeapmi registaris

Fanas galgá jávkaduvvot registaris mañimustá golmma mánotbaji sisa das, go fanaseaiggát ii šat deavdde fatnasa registrerenvuoigatvuhtii guoskevaš eavttuid, fanas ii leat šat anus dahje dat lea duššan dahje jos fanaseaiggát ieš dan čálalaččat bivdá.

Eaiggát lea geatnegahtton máhcahit registaris jávkaduvvon fatnasa registerdovddaldaga Johtalusa dorvvolašvuođavirgebáikái guovtte mánotbajis sisa das, go lea ožžon dieđu fatnasa jávkadeamis registaris.

18 §
Fápmuiboahhtin

Soahpamuša eará mearrádusaid ja dán lága fápmuiboahhtimis mearriduvvo stáhtarádi ásahusa vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo

1) láhka, man Suopma ja Norga leaba dahkan Deanu guolástanbire oktasaš bivdonjuolggadussoahpamušas, ja dasa guoskevaš bivdonjuolggadusa dihto mearrádusaid dohkkeheamis (93/1989), maŋnelis *gomihuvvon soahpamuš*; ja

2) láhka Deanu bivdonjuolggadussii guoskevaš soahpamuša ja bivdonjuolggadusa dihto mearrádusaid dagahan massimiid buhttemis (501/1991), maŋnelis *gomihuvvon láhka*.

19 §

Sirdašuvvannjuolggadus

Gomihuvvon láhka heivehuvvo goittotge daidda buhtadusaide, mairda guoskevaš doaimmahusat leat jođus, go dát láhka boahdá fápmui.

Gomihuvvon soahpamuša vuodul Deanu bivdofanasregistarii registrerejuvvon bivdofatnasa registreren bissu fámus, jos dán lága 18 §:s ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

2.

Láhka

guolástanlága rievdadeamis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde

rievdaduvvojit guolástanlága (379/2015) 4 §:a 1 momaantta 10 ja 22 čuoggát, 78 § sihke 118 §:a 1 momaanta, čuovvovaččat:

4 §

Meroštallamat

10)

bivdorievtti hálddašeaddjiin:

a) oktasaš čáhceguovllu osolašgotti;

b) osolašgoddái gulakeahtes čáhceguovllu eaiggáda;

c) giddodaga eaiggáda, jos giddodahkii gullet 21 čuoggás oaivvilduvvon sierraákkat bivdoovddut;

d) guolástanservituhta dahje eará vuoigatvuodaákka vuodul bivdorievtti hálddašeaddji lunddolaš dahje juridihkalaš persovnna;

e) lunddolaš dahje juridihkalaš persovnna, mii hálddaša eaiggáda gulakeahtá bivdorievtti, man sáhtá sirdit; dahje

f) *bivddus Deanu čázadagas Suoma ja Norgga gaskkas dahkkojuvvon soahpamuša (SopS /)*

bivdonjuolggadusa heivehettiin [ovdalis namuhuvvon čuoggáid lassin] oktasaš čáhceguovllu osolašgoddái gullelaš osolašgiddodaga eaiggáda.

22) *bivdonjuolggadusain:*

a) Suoma ja Ruota gaskkas dahkkojuvvon rádjehokasoahpamuša (SopS 91/2010) ja dasa gullelaš bivdonjuolggadusa;

b) *Suoma ja Norgga gaskkas bivddu birra Deanu čázadagas dahkkojuvvon soahpamuša (SopS /) ja dasa gullelaš bivdonjuolggadusa; sihke*

c) Suoma ja Norgga gaskkas bivddus Njávđánjoga guolástanguovllus dahkkojuvvon soahpamuša (SopS 17–18/1978) ja dasa guoskelaš bivdonjuolggadusa.

78 §

Davvi-Lappi dihto čáziid guollenáliis suodjaleapmi

Stáhta áhahusa vuodul sáhtá Deanu, Njávđánjoga, Báhčaveaji, Doallájoga ja Uvdojoga čázadatguovlluid guollenáliid suodjalan dihte áhahit gieldduid, eavttuid, ráddjehusaid ja doaimmaid, mat gusket:

1) ealli guliid, meadđemiid ja bivddus geavahit oaivvilduvvon fievruid, veahkkeneavvuid, bivdosiid ja seakteguliid sirdimii namuhuvvon guovlluide;

2) seakteguliid geavaheapmái guovlluin dáhpáhuvvi bivddus;

3) guovlluid olggobealde buktojuvvon guliid čollemii guovlluid luonddučáziin;

4) čollenbázahusaid luoitimii guovllu luonddučáziide; sihke

5) bivdoneavvuid ja bivddus geavahit oaivvilduvvon fievruid desinfiseremii ja goikadeapmái.

118 §
Bivdorihkkumuš

Dat, guhte eaktodáhtos dahje fuollameahttunvuodas

- 1) geavaha 46 dahje 49 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon bivdovuogi dahje bivdoneavvu, vurkkoda gildojuvvon bivdoneavvu bivdofievrrus dahje muđui nu, ahte dat lea dasttán sadjosis bivddu várás.
- 2) bivdá guovllus, gos bivdu lea 7, 52–54, 59, 65–68, 70 dahje 71 §:s dahje daid vuodul dahje bivdonjuolggadusas gildojuvvon dahje dat lea ráddjejuvvon,
- 3) bivdá 52 dahje 53 §:a vuodul gildojuvvon áigge dahje 55 §:a vuodul dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon ráfáidahttima áigge dahje doallá dalle čázis dan bivdui heivvolaš bivdosa,
- 4) bivdá nu, ahte rihkku 60 §:s oaivvilduvvon soahpamuša ollašuttin dihte ásahuvvon ráddjehusa,
- 5) bivdá 56 §:a dahje bivdonjuolggadusa vuostá vuolle- dahje badjelmihttosáš guoli, dahje váldá guoli sálašin 52 dahje 53 §:a vuodul mearriduvvon dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon gielddu vuostá,
- 6) ii váldde vuhtii 58 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon luotingeatnegasvuoda,
- 7) bivdá, vaikko ii leat máksán 79 §:s mearriduvvon guolástandikšunmávssu iige son dan čájjet bolesii čieža jándora sisa,
- 8) buktá riikii eará go Suomas luonddudilálažžan gávdnojeaddji guollešlájja dahje dan náli dahje sohcaseallaid almmá 77 §:a 2 momeanttas mearriduvvon lobi haga dahje lohpeeavttu vuostá,
- 9) gilvá čáhceguvlui guollešlájja dahje dan náli 73 §:s dahje 74 §:s dahje 75 §:a vuodul mearriduvvon mearrádusa dahje *bivdonjuolggadusa* vuostá,
- 10) ii váldde vuhtii 48 §:s dahje bivdonjuolggadusas mearriduvvon bivdosa merkengeatnegasvuoda dahje doallá bivddusmarkka čázis 48 §:s mearriduvvon mearrádusa vuostá,
- 11) rihkku 91 §:s mearriduvvon guoli vuosttasvuovdingielddu dahje 55 §:s mearriduvvon ráfáidahtton guoli vuovdingielddu,
- 12) vurkkoda reappáid dahje geavaha reabbábivdoneavvuid nu, ahte rihkku 51 §:a,
- 13) ii váldde vuhtii 62 §:s mearriduvvon oalgesállašii guoskevaš almmuhangeatnegasvuoda dahje *bivdonjuolggadusas dahje bivddu birra Deanu čázadagas Norggain dahkkojuvvon soahpamuša láhkaásahansuorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lágas (/) mearriduvvon sálašregistarii guoskevaš almmuhangeatnegasvuoda,*
- 14) rihkku 78 §:a vuodul ásahuvvon gieldduid, eavttuid dahje ráddjehusaid,
- 15) rihkku bivdonjuolggadusas ásahuvvon fanas- dahje mohtorgeavahangiellu,

galgá sáhkohallat bivdorihkkumušas, jos dagus ii eará sajis lágas mearriduvvo garraset ránggáštus.

Šiehtadus Suoma ja Norgga gaskka Deanu čázádaga guolástusa birra

Suoma dásseválddi ráđđehus ja Norgga gonagasriikka ráđđehus, dás duohko bealit, geat

háliidit lonuhit njukčamánu 1. beaivve 1989 Šiehtadusa Suoma dásseválddi ja Norgga gonagasriikka oktasaš guolástanláhkaásahusaid Deanu bivdoguovllus ja dasa gullevaš láhkaásahusaid ođđa šiehtadusain,

deattuhit iežaset ovddasvástádusa riikkaidgaskasaš šiehtadusaid ektui ja dárbbu gáhttet ja dorvvastit guollemáddodagaid Deanu čázádagas dárkkuhussii heivvolaš ja várrugasvuhtii vuodđuduvvi guollebivddu reguleremiin.

dovddastit luonddu mánggabealatvuoda ja suvdilis luondduriggodagaid ávkkástallama mearkkašumi,

dovddastit sámiid eamiálbmotvuoigatvuodaid ja báikeolbmuid vuoigatvuodaid, ja luondduriggodagaid mearkkašumi sámiide eamiálbmogin iežaset kultuvrra seailluheamis, ja eará guolástanvuoigatvuodalaččaid vuoigatvuodaid,

deattuhit dieđulonohallama ja ovttasbarggu mearkkašumi oktasaš luondduriggodagaid ávkkástallamis ja hálddašeamis sihke báikkálaš guolástanvuoigatvuodalaččaid ja eará báikkálaš beliid viiddis váikkuhanvejolašvuodaid guolástusdikšumii,

čujuhit Ovtastuvvan našuvnnaid juovlamánu 10. beaivve 1982 mearravuoigatvuodašiehtadusa 66 artihkkalii, miessemánu 22. beaivve 1992 biologalaš mánggabealatvuoda almmolaš šiehtadussii ja njukčamánu 2. beaivve 1982 almmolaš šiehtadussii luosa gáhttemis Davvi-Atlántaábis ja luosa guolástanmuddema ja dikšuma háltelinnjáide mat leat dohkkehuvvon dán šiehtadusa vuodul juovlamánu 16. beaivve 1966 dahkkojuvvon riikkavulošvuoigatvuodaid ja politihkalaš vuoigatvuodaid guoskevaš riikkaidgaskasaš almmolaššiehtadusa 27 artihkkalii ja Ovtastuvvan našuvnnaid čakčamánu 13. beaivve 2007 dohkkehan eamiálbmogiid vuoigatvuodaid guoskevaš julggaštussii,

leat dahkan čuovvovaš šiehtadusa:

1 kapihtal

Ulbmil ja doaibmaguovlu

1 artihkal

Ulbmil

1. Šiehtadusa ulbmil lea váikkuhit dasa ahte Deanu čázádaga guollemáddodagat hálddašuvvojit ekologalaččat, ekonomalaččat ja sosiálalaččat suvdilis vuogi mielde nu ahte vuodđun lea buoremus máhttu mii lea olámutter, vuhtii válddedettiin árbevirolaš máhttu, nu

ahte čázádaga luossabuvttadankapasitehta ávkkástallojuvvo ja ahte guollemáddodagaid mánggabealatvuohta dorvvastuvvo.

2. Guollemáddodagaid gáhttemis, hálddašeamis ja geavaheamis galgá váldit vuhtii buot guoskevaš guolástanberoštumiid, ja erenoamážit guolásteami man vuodđun leat báikkálaš kulturárbevierut.

3. Dikšunplána lea vuolggasadjin luossaguolásteami reguleremis. Plána vuodđun lea buoremus máhttu mii lea olámuttus guollemáddodaga sturrodagas, čoahkkádus ja árvoštallojuvvon ovdáneapmi ja ovddalgihtii ráhkkaneami prinsihpa heiveheapmi.

4. Regulereama galgá čađahit nu, ahte sierra luossamáddodagaid dikšunulbmilat ollašuvvet ja dat bajásdollojuvvojit guhkes áigegaskkas dikšunplána mielde.

2 artihkal

Geográfalaš heivehanguovlu

1. Šiehtadusa ja dan mildosa 2 guolástannjuolggadusa heivehit Deanu, Anárjoga ja Skiehččanjoga daid guovlluin gos Suoma ja Norgga gaskasaš riikkarádjá lea (*rádjajohkaoassi*).

2. Šiehtadusa 3 artihkkala 1 Čuoggá, 4 artihkkala ja 11 artihkkala 2 čuoggá heivehit čázádaga luosa goargŋunguovllus. 15 artihkal heivehuvvo olles čázádaga golganguovllus.

3. Heivehanguovllut mat leat namuhuvvon artihkkala 1 ja 2 čuoggáin leat merkejuvvon mildosa 1 kárttaide.

3 artihkal

Oalgečázádagat, čázádaga vuolit, Norgga beale oassi ja mearraguovllut Finnmárkku fylkkas

1. Bealit geatnegahttet iežaset ásahit našuvnnalaš láhkaásahusaid ja njuolggadusaid luossagoargŋunguovlluide Deanu čázádaga oalgejogain ja vuolit, Norgga beale oassái vai sihkkarastit guollemáddodagaid seailuheami ja suvdilis ávkkástallama. Guolástanreguleremat Deanu čázádaga njálmmádagas ja Norgga bealde eai sáhte leat láivvit go rádjajogaid gustovaš muddemat. Našuvnnalaš njuolggadusaid ja mearrádusaid gárvvisteamis sáhtá váldit vuolggasaji dikšunplánas mii lea máinnašuvvon 4 artihkkalis. Ovdalgo mearrida njuolggadusaid, de galgá addit nuppi beali ovddasvástideaddji eiseváldái vejolašvuoda addit cealkámuša.

2. Evttohusaid rievdadit mearraluossabivddu regulereama Finnmárkkus galgá bivdit Suoma ovddasvástideaddji eiseválddis cealkámuša ovdalgo mearrádus dahkko.

2 kapihtal

Guolásteami reguleremat

4 artihkal

Dikšunplána

1. Bealit ráhkadit ovttas dikšunplána Deanu luossamáddodagaide mainna sihkkarasto biologalaš máŋggahámatvuolta ja máddodaga suvdilis ávkkástallan.
2. Plána galgá leat njuovžil ja vuodđuduvvat dihtui ja ráhkaduvvot juohke luossamáddodahkii. Dat lea vuolggasadjin go gárvvistit vejolaš šihthtojuvvon mearrádusaid oktasaš guolástannjuolggadusas spiehkaseapmái. Guolástanvuoigatvuodalaččat oassálastet plána gárvvisteapmái.
3. Plánas galget leat:
  - i) dieđut guollemáddodagaid ja daid eallinbirrasa dili birra;
  - ii) dieđut guolásteami birra;
  - iii) dikšunulbmilat juohke luossamáddodahkii;
  - iv) evttohus guollemáddodagaid dikšundoaibmabidjun;
  - v) evttohusat dárbblaš ealáskahttindoaibmabidjun daid máddodagaide mat eai olat dikšunulbmiliid.
4. Jus okta luossamáddodat dahje eanet leat dakkár dásis mii lea dikšunulbmila vuolábealde, de galgá dikšunplánas fátmastit plánaid ealáskahttit dáid máddodagaid.
5. Plána árvvoštallá ja mudde dárbbu mielde. Jus luossamáddodatdili ovdáneapmi spiehkasa sakka dikšunplána vuordámušain, de galget bealit ovttas rievdadit plána. Goabbat bealli sáhtta evttohit rievdadit plánaid.

5 artihkal

Oktasaš guolástannjuolggadus

1. Beliin galgá leat oktasaš guolástannjuolggadus joga riikkarádjáoasis. Guolástannjuolggadus čuovvušiehtadusa mildosis 2, ja dat lea guovddášoassi šiehtadusas.
2. Guolástannjuolggadus lea fámus vihtta jagi šiehtadusa fápmuibidjama rájes. Guolástannjuolggadus gusto dasto čieža jagi háválassii, earret jus nubbi oassebealli evttoha njuolggadusa rievdadeami árabut. Guolástannjuolggadusa rievdadeami bivdima galgá ovddidit manimustá guokte jagi ovdalgo guolástannjuolggadusa gustonáigodat nohká.
3. Guolástannjuolggadusas galget leat ovddalgihtii šihhton regulerendoaibmabijut mat bohtet fápmui našunála lágaid olis go eavttut devdojuvvojit, mat leat definerejuvvon guolástannjuolggadusas. Ovddalgihtii šihhton doaibmabijuid geavaheami guoskevaš eavttuid ollašuvvama galgá árvvoštallat jahkásaš árvvoštallamis, mii lea máinnašuvvon 7 artihkkala 2 čuoggás. Árvvoštallan čállo beavdegirjái mii lea máinnašuvvon 7 artihkkala 4 čuoggás.

6 artihkal

Lohpi spiehkastit guolástannjuolggadusas

1. Jus lea dárbu sihkkarastit guollemáddodagaid birgenvejolašvuodaid, gáhttet dahje ealáskahttit guollemáddodagaid, mat leat goarránan dahje sáhttet goarránit, dahje jus guollemáddodagaid dilli gierdá dan, de sáhttet ráđđehusat dahje dat geaid eiseválddit nammadit, juohke beali našunála lágaid siskkobealde, šiehtadit mearrádusaid mat spiehkastit guolástannjuolggadusas vai olahit 1 artihkkalis máinnašuvvon ulbmila dán šiehtadusas.
2. Mearrádusat spiehkastit guolástannjuolggadusain sáhttet gustot:
  - 1) guolásteami gildosiidda dahje gáržžidemiide dihto bivdosiiguin dahje guolástanvugiiguin;
  - 2) guolásteami gildosiidda dahje gáržžidemiide dihto áiggis dahje dihto guovllus;
  - 3) gáržžidemiide das galle bivdosa sáhtta geavahit;
  - 4) sálašeriide;
  - 5) bivdokoarttaid lohku;
  - 6) juohkit rádjajoga bivdinguovlluide;
  - 7) gildosiidda goddit dihto sohka bealát dahje dihtosturrosaš guoli;
  - 8) bivdosa hábmemei; dahje
  - 9) eará regulerendoaimbajuiide maid sáhtta buhtastahttit bajábeale 1.–8. čuoggáin, ja mat leat čadnon guolástannjuolggadusa ollašuttimii.
3. Mearrádusaid spiehkastit guolástannjuolggadusain sáhtta gáržžidit gustot oassái šiehtadusas, dihto bivdoáigodahkii dahje ovttaskas bivdovuohkái. Mearrádusat galget leat áigeráddjejuvnon, eai ge sáhte gustot háválassii guhkit go golbma bivdoáigodaga.

7 artihkal

Guolástannjuolggadusa váikkuhusaid árvvoštallan ja spiehkastanmearrádusaid guoskevaš meannudanvuohki

1. Guolástannjuolggadusa ja vejolaš spiehkastanmearrádusaid váikkuhusaid galget oktasaš gozihan- ja dutkanjoavku ja ovddasvástideaddji eiseválddit jahkásaččat árvvoštallat luossamáddodaga dili ja ovdánantendeanssaid buoremus máhtu vuodul, mii lea oazžumis. Guolástanvuogitvuodalaččaid galgá váldit mielde árvvoštallamii.
2. Ráđđehusat dahje ráđđehusa nammadan eiseválddit árvvoštallet juohke jagi dárbbu šiehtadit mearrádusaid spiehkastit guolástannjuolggadusain 6 artihkkala vuodul.
3. Guolástannjuolggadusa mearrádusaid spiehkasteami dárbbu árvvoštallan galgá dahkkot dakkár áigemuttus ahte dutkit ja guovddáš báikkálaš beroštupmejoavkkut sáhttet váikkuhit, ja ahte našunála njuolggadusat sáhttet fápmuibiddjot mañimustá cuoñománu 1. beaivve dan jagi go mearrádusat galget gustogoahhtit.
4. Ráđđehusaid dahje ráđđehusa nammadan eiseválddiid šiehtadus mearrádusain spiehkastit guolástannjuolggadusas galgá čállot sierra beavdegirjái.

3 kapihtal

Guolásteami organiseren

8 artihkal

Guolástanmávssut

Geatnegasvuohta máksit guolástanmávssu go bivdá rádjajogain čuovvu lága dan riikkas gos bivdokoarta 10 artihkkala mielde osto.

9 artihkal

Rádjajoga juohkin bivdoguovlluide

1. Fatnasis dáhpáhuvvan turismabivddu várás galgá meroštallat oktasaš bivdoguovlluid. Bajimus lobálaš guolástanlohpeameari ja guolástanlobi haddi sáhtá rievdat guovlluid mielde ja áigodaga mielde.
2. Goabbat bealli sáhtá ásahit bivdoguovlluid ja organiseret turistabivddu gáttis go vuos gulahallá nuppiin beliin.

10 artihkal

Guolástanlobit

1. Bajimus guolástanlohpeameari turistabivdiide mearriduvvo guolástannjuolggadusas. Meari juhkkuojuvvo beallái oassebáliid gaskkas.
2. Son guhte áigu oaggut rádjajogas, galgá oastit guolástanlobi ovdalgo bivdu álgá. Bealit leat geatnegasat láchčit dili guolástanlohpevuovdimii.
3. Gáddeguolásteamis ferte oastit lobi dan riikkas gos áigu oaggut. Fanasguolástanlohpi addá lobi bivdit dihto guovllus goappašiid beliid guovlluin.
4. Goabbat bealli mearrideaba lohpehattiid našunála lágaid vuodul dan maŋŋá go lea gulaskuddan nuppiin beliin. Eará eavttut mearriduvvojit guolástannjuolggadusas.
5. Goabbat bealli mearrida guolástanlohpevuovdima dietnasa geavaheamis. Bearráigeahčču, goziheapmi ja guolledutkan galgá vuoruhuvvot.

11 artihkal

Guolástanbearráigeahčču

1. Bealit galget fuolahit doarvái bivdobearráigeahčus. Dat eiseválddit ja bearráigeahččit, geain našunála lágaid vuodul lea ovddasvástádus bivdobearráigeahčču, galget bearráigeahččat ahte guolástannjuolggadus čuvvojuvvo.
2. Dasa lassin sáhtta bearráigeahččat oktasaš suomelaš-norgalaš bearráigeahččojoavkkuin. Dákkár bearráigeahčus lea nuppi beali bearráigeahččiin dárkojeaddjisajadat.
3. Bealit sáhttet šiehtadit oktasaš plána bivdobearráigeahčču.
4. Jus nuppi bealis lea sivva vihkut ahte dáhpáhuvvá dahje lea dáhpáhuvvan bivdin nuppi beali guovllus gustovaš lánkaásahusaid vuostá, galget bivdobearráigeahču ovddasvástideaddjit dieđihit nuppi beali ovddasvástideaddji eiseválddiide dakkaviđe.

4 kapihtal

Goziheapmi, dutkan, sálašraporteren ja sálašstatistihkka

12 artihkal

Goziheapmi ja dutkan

1. Bealit galget ovttasbargat Deanu čázádaga guollemáddodagaid goziheamis ja dutkamis. Mihttomearrin lea ráhkadit ja árvvoštallat dikšunplána 4 artihkkala vuodul ja árvvoštallat guolástannjuolggadusaid 7 artihkkala vuodul.
2. Barggu čađaha oktasaš gozihan- ja dutkanjoavku, mas leat guokte áirasa goabbat bealis. Báikkálaš guolástannjuolggadusaid galgá váldit mielde bargui. Beliid ovddasvástideaddji eiseválddit šiehtadit joavkku bargogohččumis.

13 artihkal

Sálašregistreren ja sálašraporteren

1. Beliin galgá leat oktasaš elektrovnnalaš sálašregisttar. Bivdi lea geatnegahtton raporteret dieđuid bivddus ja sállahiin registarii nugo guolástannjuolggadusa mearrádušat gáibidit.
2. Dieđut mat leat vurkejuvvon registarii, geavahuvvojit sálašstatistihkaide, dikšundoaibmajuid plánemii, bearráigeahčču ja guolledutkamii ja guollemáddodagaid ja guollebivddu guoskevaš dutkamii.

5 kapihtal **Guollemáddodagaid suddjen**

14 artihkal

Huksen ja nuoskkideapmi

1. Bealit galget guovddáš lágaid vuodul bearráigeahččat ahte lágádusaid, visttiid dahje rusttegiid bidjan ja huksen dahje eará vástideaddji doaimmat dahje čáhceresurssaid ávkástallan eai vahágahte guollemáddodagaid ja guollebivddu eaige mielddisbuvtte vahátvára daidda.
2. Bealit galget sierra ja ovttas álggahit doaimbajuid gozihit, doalahit ja dárbbu mielde buoridit čázádaga čáhcekvalitehta.

15 artihkal

Biologalaš váikkuheapmi

1. Bealit galget álggahit dárbbášlaš doaimmaid gáhttet guollemáddodagaid njoammu guolledávddaid vuostá ja amas šlájaid dahje máddodagaid vuostá.
2. Bealit galget geahpedit riskka bissovaš doaimmain ja eastadit ođđa riskadoaimma čázádaga golganguovllus ja lagas eanan- ja mearraguovlluin. Dása gullá riska vahágiidda ja dávdanjoammumii guollebiebmamis ja váikkuhusat gárgidan dahje gilvojuvvon guliin.
3. Guollebiebman ja anadroma luossaguliid gilvin ii galgga dáhpáhuvvat Deanu čázádaga golganguovllus. Deanu čázádaga golganguvlui ii oaččo bidjat guliid mat leat bukton golganguovllu olggobealde.
4. Deanu čázádaga golganguvlui ii galgga sirdit ealli guliid dahje gamehta (guovssaid ja meadđemiid) eará čázádagain.
5. Akvakulturelliid ja daid gamehtaid sirdin galgá dáhpáhuvvat Eurohpá Uniovnna guolledearvvašvuoda njuolggadusaid vuodul.
6. Čázádaga golganguvlui lunddolaš čáziid lahka ii leat lohpi luoitit eará čázádagaid čázi ii ge bassat eará čázádagaid guliid doppe. Bivdosat ja eará bivdoreaidut sihke fatnasat ja eará fievrut, maid lea geavahan eará čázádagas, galget leat goikásat ja desinfiserejuvvon ovdalgo sáhttá daid geavahit golganguovllus. Desinfiserema ja goikadeami várás galgá ráhkaduvvot oktasaš bagadus. Bealit galget fuolahit olbmuide dieđuid dáid geatnegasvuodaid birra.
7. Bealit galget seammás dieđihit nubbái jus vihkot luossaparasihtha *Gyrodactylus salarisa* dahje eará duodalaš njoammu guolledávdda golganguovllus dahje lagas eanan- ja mearraguovlluin dahje jus njoammun lea gávnnahuvvon. Beliid ovddasvástideaddji eiseválddit sáhttet ráhkadit oktasaš plána mas leat geavadagat dieđihangeatnegasvuodas,

gearggusvuodas *Gyrodactylus salaris* vejolaš leavvama birra, guollemávdmaid gávnahanvugiin ja doaibmabijuin go vihkot dahje go gávnahit dákkár dávdmaid.

16 artihkal

Doaibmabijut erenoamáš dilálašvuodain

1. Jus nuoskkideapmi dahje eará birasváikkusat áitet guollemáddodagaid, de galget ovddasvástideaddji eiseválddit sierra dahje ovtta álggahit doaibmabijuid mat leat dárbbaslaččat eastadit, ráddjet ja hehttet vahágiid.
2. Bealit galget dakkaviđe gáržžidit dahje bissehit bivddu go čáhcedássi dahje eará erenoamáš dilit, dego kritihkalaš unnán luossagoarggjun, dan čájehit. Bivddu bisseheami dahje gáržžideami sáhtta geavahit dušše doaibmabidjun dan mearis ja dakkár guovllus mii adno dárbbaslažžan sihkkarastit guollemáddodaga. Báikkálaš beroštupmejoavkkuiguin ja vuoigatvuodalaččaiguin galgá gulahallat dan muddui go dilli áiggi ektui dan diktá.
3. Oassebeliid ovddasvástideaddji eiseválddit gárvvistit ovtta doaibmavugiid dán artihkkala mearrádusaide ollašuttimii. Doaibmabijuid dárbbu árvvoštallamis galgá deattuhit ovdagihtii ráhkkaneami prinsihpa.

6 kapihtal

Loahpalaš mearrádusat

17 artihkal

Ovttasbargu, šiehtadusa čuovvoleapmi ja rievdadusat

1. Beliid ovddasvástideaddji eiseválddit galget ovttasbargat buot áššiin mat gusket Deanu čázadaga guollemáddodagaide ja čáhcebirrasii.
2. Bealit galget deaivvadit dárbbu mielde árvvoštallat šiehtadusa heiveheami. Čoahkkimiid galgá doallat mañimustá guovtti mánu siste das go nubbi bealli lea bivdán dan.
3. Dán šiehtadusa oktan mildosiiguin sáhtta rievdadit go bealit šiehtadusain. Rievdadusat bohtet fápmui nugo lea mearriduvvon 22 artihkkalis.

18 artihkal

Sierramielalašvuodaid čoavdin

1. Riidduid, mat čuožžilit dán šiehtadusa dulkodettiin ja geavahettiin, galgá čoavdit ovttaoaivilvuodas ja nu jođánit go vejolaš ovddasvástideaddji eiseválddiid gaskasaš šiehtadallamiid bokte.
2. Šiehtadallamiid galgá álggahit maŋimustá guovtti mánu siste go nubbi bealli lea bivdán dan diplomáhtalaš kanálaid bokte.
3. Jus golmma mánus ii leat gávnon čoavddus, de galgá riiddu sirdit Deanu čázadaga *ad hoc* rádjajohkakommišuvdnii. Goabbat bealli nammada golbma lahtu ja golbma várrelahtu kommišuvdnii. Goappašat beliin galget dasa lassin leat čáli ja dárbbalaš áššedovdit olámuttus kommišuvdnii. Kommišuvdna geahččala gávdat čovdosa man goappašat bealit dohkkehit.
4. Jus kommišuvdna ii sáhte čoavdit ášši viđa mánus, de galgá riiddu čoavdit diplomáhtalaš kanálaid bokte.

19. artihkal

Eretcealkin

Dán šiehtadusa sáhtta goabbat bealli cealkit eret čálalaš dieđihemiin nuppi beallái. Šiehtadusa eretcealkin fápmuibiddjo 12 mánu kaleanddarjagi loahpa maŋŋá go eretcealkima dieđiheapmi lea vuostáiváldon.

20. artihkal

Ráŋggáštusčuovvumušat

Ráŋggáštussii, duogušteapmái, massinčuovvumušaide ja eará ráŋggáštusvuloš čuovvumušaide gustojit našunála lágat.

21. artihkal

Dálá šiehtadusa fámohttin

Dán šiehtadusa fápmuibijadettiin fámohttojuvvo njukčamánu 1. beaivve 1989 Suoma dásseválldi ja Norgga gonagasriikka šiehtadus oktasaš guolástanláhkaásahusa hárrái Deanu bivdoguovllus ja dasa gullelaš guolástanjuolggadus.

22. artihkal

Fápmuiboahhtin

Dát soahpamuš bohtá fápmui dan nuppi mánotbaji vuosttas beivve dan maŋŋá, go oassebealit leat almmuhan nubbi nubbái diplomáhtalaš kanálaid bokte ahte vuodđolága mielde ásahuvvon gáibádušat leat ollašuhhton ja soahpamuša sáhttá bidjat fápmui.

Dan duodaštussan guktot fápmuduvvon oassebealit leaba vuolláičállán dán soahpamuša.

Dahkkojuvvon Helssegis čakčamánu 30. beivve guoktin suoma- ja dárogielat gáhppálahkan. Guktot teavsttat leat seamma gustovaččat.

Suoma dásseválddi ráđđehusa beales:

Nogga gonagasriikka ráđđehusa beales:

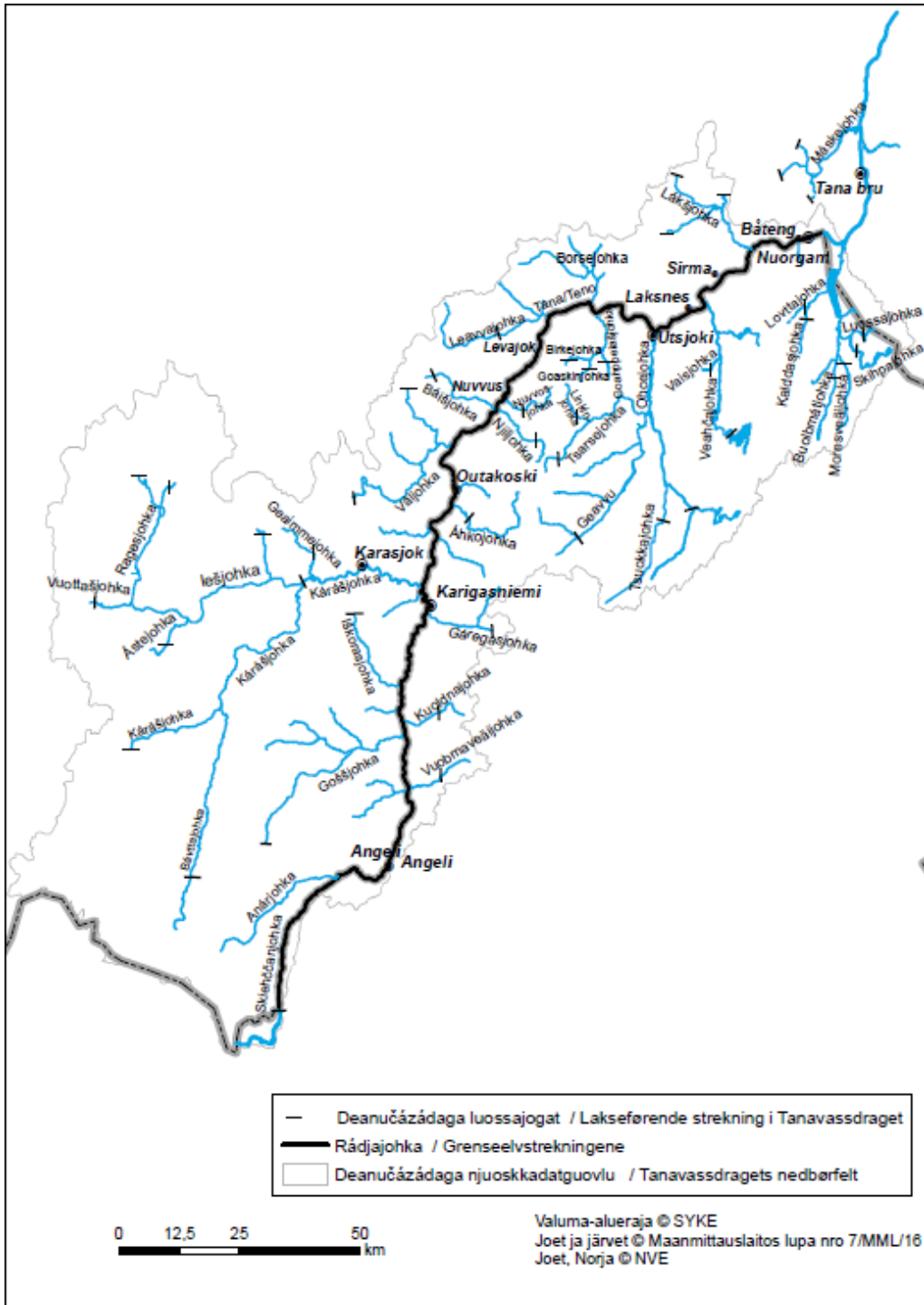
Miiddus 1

Kárta šiehtadusa geográfalaš doaimmaguovllus

Miellddus 2

Deanu čázádaga guolástannjuolggadus

MIELDDUS 1

Deanu čázádaga guolástannjuolggadusat

1 kapihtal

Oppalaš mearrádusat

1 §

Doaimmaguovlu

Guolástannjuolggadusat leat mihtilmas oassi Suoma ja Norgga guolástanšiehtadusas Deanu čázádaga hárrái.

Guolástannjuolggadusaid mearrádusat gustojit rádjajogain, gč. šiehtadusa 2 artihkkala 1 čuoggá.

6 kapihtal biologalaš váikkuheami vuostá suddjen gusto olles Deanu čázádaga golganguvlui.

2 §

Bivdijoavkkut rádjajogain

Suomas juhket olbmuid, geat leat vuoigaduvvon oastit bivdokoartta, čuovvovaš joavkkuide:

- 1) guolástanvuoigatvuodalaš guolástanlága vuodul (379/2015) 4 §, vuosttaš lađas, 10. čuokkis, gii ássá fásta Deanu čázádaga johkalegiin;
- 2) guolástanvuoigatvuodalaš guolástanlága vuodul 4 §, vuosttaš lađas, 10. čuokkis, gii ii ása fásta Deanu čázádaga johkalegiin;
- 3) olmmoš guhte ássá fásta Deanu čázádaga johkalegiin;
- 4) olmmoš guhte ii leat guolástanvuoigatvuodalaš guolástanlága vuodul 4 §, vuosttaš lađas, 10. čuokkis, ja guhte ii ása fásta Deanu čázádaga johkalegiin.

Norggas juhket olbmuid, geat leat vuoigaduvvon oastit bivdokoartta, čuovvovaš joavkkuide:

- 1) guolástanvuoigatvuodalaččat gain lea vuoigatvuohta bivdit buotlágan reaiduiguin Lága guolástanvuoigatvuoda birra Deanu čázádagas 4 § (*Deanulága*) vuodul;
- 2) guolástanvuoigatvuodalaččat gain lea vuoigatvuohta bivdit stákkuin ja nođđoduorgguin Lága guolástanvuoigatvuoda birra Deanu čázádagas 5 § vuodul;
- 3) olmmoš guhte ii leat guolástanvuoigatvuodalaš Deanu čázádagas, ii ge ása fásta Deanu čázádaga johkalegiin.

2. kapihtal

Guolástusmávssut ja guolástanlohpi

3 §

Guolástanmávssut

Geatnegasvuohta máksit guolástanmávssu rádjajogain čuovvu dan riikka lága gos guolástanlohpi lea oston.

4 §

Guolástanlobiid kategorijat

Guolástanlohpi rádjajogas bivdimii, gč. šiehtadusa 10 artihkal, juhkkuojuvvo čuovvovaš kategorijjaide:

- 1) *Oppalaš guolástanlohpi báikkálaš bivdiid várás* addá rievtti bivdit buot bivdovugiiguin, daid gáržžidemiiguin mat namuhuvvojit maŋŋelaččas, ja nu olu go bivdovuoigatvuohta našuvnnalaččat mearrida. Riekti oastit oppalaš guolástanlobi báikkálaš bivdiid várás lea Suomas dain olbmui, geat leat namuhuvvon 2 §, vuosttaš lađđasis 1. čuoggás, ja Norggas fas dain olbmui, geat leat namuhuvvon 2 §, nuppi lađđasa 1 čuoggás. Oppalaš guolástanlohpi báikkálaš bivdiid várás gusto ovttá guolástanáigodaga.
- 2) *Stággoguoalástanlohpi báikkálaš bivdiid várás* addá rievtti bivdit stáakkuin gáttis ja fatnasis daid gáržžidemiiguin mat namuhuvvojit maŋŋelaččas. Riekti oastit stággoguoalástanlobi báikkálaš bivdiid várás lea Suomas dain olbmui, geat leat namuhuvvon 2 §, vuosttaš lađđasa 3. čuoggás, ja Norggas fas dain olbmui geat leat namuhuvvon 2 §, nuppi lađđasa 2 čuoggás. Stággoguoalástanlohpi báikkálaš bivdiid várás gusto ovttá guolástanáigodaga.
- 3) *Guolástanlohpi fatnasis bivdima várás (fanasguolástanlohpi)* addá vuoigatvuođa bivdit stáakkuin ja nođđoduorgguin fatnasis, daid eavttuiguin ja gáržžidemiiguin mat namuhuvvojit maŋŋelaččas.
- 4) *Guolástanlohpi gáttis bivdima várás (gáddeguolástanlohpi)* addá vuoigatvuođa bivdit stáakkuin ja nođđoduorgguin gáttis, daid eavttuiguin ja gáržžidemiiguin mat namuhuvvojit maŋŋelaččas.

5 §

Guolástanlohpemeari juohkin iešguđet guovlluide

Juohke guolástanáigodaga bajimus fanasguolástanlohpemearri lea 11 000 bivdojándora, mii juhkkovvuo seamma olu Norgii ja Supmii. Guolástanlohpemearri fatnasis bivdima várás juhkkovvuo dán láhkai rádjajogaid bivdoguovlluin:

Áigodat	Njuorggán	Veahčat	Ohcejohka	Vuovdaguoika	Oktiibuot ja Anárjohka
10.6.–16.6.	47	125	136	78	386
17.6.–23.6.	33	220	244	141	638
24.6.–30.6.	103	427	468	347	1345
1.7.–7.7.	170	651	699	492	2012
8.7.–14.7.	152	532	587	353	1624
15.7.–21.7.	127	470	406	316	1319
22.7.–28.7.	141	499	351	220	1211
29.7.–4.8.	119	561	365	263	1308
5.8.–10.8.	88	505	320	244	1157
Oktiibuot	980	3990	3576	2454	11000

Juohke guolástanáigodaga bajimus stággoguolástanlohpemearri lea 11 000 bivdojándora, mii juhkkovvuo seamma olu Supmii ja Norgii. Guolástanlohpemearri gáttis bivdima várás juhkkovvuo dán láhkai rádjajogaid bivdoguovlluin:

Áigodat	Njuorggán	Veahčat	Ohcejoga	Vuovdaguoika	Anárjohka	Oktiibuot
				váldoroggi		
10.6.–16.6.	379	81	96	149	21	726
17.6.–23.6.	468	104	149	307	23	1051
24.6.–30.6.	608	158	253	623	56	1698
1.7.–7.7.	577	255	259	698	63	1852
8.7.–14.7.	426	182	204	689	86	1587
15.7.–21.7.	377	175	177	564	90	1383
22.7.–28.7.	350	123	129	401	116	1119
29.7.–4.8.	246	79	111	375	121	932
5.8.–10.8.	96	71	81	308	96	652
Oktiibuot	3527	1228	1459	4114	672	11000

Bivdoguovlluidd rájât leat guolástanjuolggadusaid 1. kártamildosis. Guovlluidd galgá merket eanadahkii.

Lohpeearis, mii lea eanemusat goalmátoassi jándorguolástanlobiin, mat vuvdojit Suomas, sáhtta várret guolástanvuoigatvuođalaččaide, geat ássat fásta eará sajis go Deanu čázádaga johkalegiin nugo almmuhuvvon 2 §, vuosttaš laddása 2 čuoggás. Lohpeari galgá juohkit seamma olu stággoguolástanlobiide ja fanasguolástanlobiide.

2 kapihtal

Bivosat, guolástanáigodat ja guolástanáiggit

6 §

Dohkkehuvvon bivosat

Dohkkehuvvon bivosat luossa-, guvžá- ja valasbivddus leat:

- 1) joddobuođđu ja meardebuođđu
- 2) njaŋggofierbmi
- 3) golgadat
- 4) stággu ja noddoduorgu.

Dohkkehuvvon bivosat eará guollešlájaid bivdimis go dat mii lea namuhuvvon vuosttaš laddasis, leat:

- 1) njaŋggofierbmi
- 2) stággu ja noddoduorgu
- 3) meardi
- 4) njáhkávuogga rudneráigebivddus
- 5) nuohtti Anárjoga jávriin Máhtegeavgná bajábealde.

Eará bivosat ja bivdinuogit go dat mat leat namuhuvvon ovdalis 1. ja 2. laddasis, leat gildojuvvon.

Sii, geain lea oppalaš guolástanlohpi, gč. 4 § 1 čuokkis, sáhttet geavahit bivdosiid mat leat namuhuvvon ovdalis vuosttaš ja nuppi laddasis. Eará bivdit sáhttet geavahit dušše stákku ja noddoduorggu.

7 §

Oppalaš vahkkoráfáidahttin

Guolástanáigodagas lea buot bivdin gildojuvvon sotnabeaivvis dii. 18 (19) vuossárgii dii. 18 (19). Spiehkastat dás lea jávriin bivdit eará guollešlájaid go luosa, guvžžá ja vallasa go bivdin dáhpáhuvvá eanet go 200 mehtera eret oivošis dahje njálmmis.

8 §

Stácku ja nođđoduorggu guolástanáigodat

Olbmuin, geat fásta ássat Deanuleagis, geain lea guolástanlohpi nugo namuhuvvon 4 §, 1. ja 2. čuoggás, lea lohpi bivdit stáckuin ja nođđoduorgguin (stággobivdin) geassemánu 1.b. rájes borgemánu 20.b. rádjai.

Olbmuin geain lea guolástanlohpi nugo namuhuvvon 4 §, 3 ja 4 čuoggás, lea lohpi bivdit stáckuin geassemánu 10.b. rájes borgemánu 10.b. rádjai.

Olbmuin, geat leat namuhuvvon 2 §, vuosttaš lađđasa 2 čuoggás, geain lea guolástanlohpi guolástanlohpeearis mii lea namuhuvvon 5 § njealját lađđasis, lea lohpi bivdit stáckuin geassemánu 1.b. rájes borgemánu 10.b. rádjai. Guolástanlohpi bivdit áigodagas geassemánu 1.–9. beivviin sáhttá lotnut earis mii lea várrejuvvon vuosttaš áigodahkii, gč. tabealla 5 § vuolde.

9 §

Fanasguolástanlohpi ja gáddeguolástanlohpi

Fanasguolástanlohpi ja gáddeguolástanlohpi leat persovnnalaččat.

Gáddeguolástanlohpi addá lobi geavahit ovttá stácku. guolástanlohpi gusto dihto addon bivdoguovllus dan stáhtas gos gáddeguolástanlobi lea oastán. Guolástanlohpi gusto ovttá bivdojándora mii álgá dii. 22 (23) ja nohká beaivvi maŋŋá dii. 15 (16). Gáddeguolástanlobi earis mii lea várrejuvvon 5 §, njealját lađđasa vuolde olbmuide, geat leat namuhuvvon 2:s §, vuosttaš lađđasa 2. čuoggás, gusto bivdojándoriidda mat álget dii. 22 (23) ja nohket beaivvi maŋŋá dii. 22 (23).

Fanasguolástanlohpi addá rievtti geavahit eanemusat golbma stácku oktanaga mas juohkehaččas lea okta vuogga dahje okta dolgevuogga, ovttá fatnasis. Lohpi gusto dihto addon bivdoguovllus goappašiid stáhtain. Guolástanlohpi gusto ovttá bivdojándora mii álgá dii. 18 (19) ja nohká beaivvi maŋŋá dii. 18 (19).

Go bivdá fatnasis gaskal dii. 18 (19) ja 06 (07), de galgá fatnasis leat suhkki, guhte ássá fásta Deanuleagis (*báikkálaš suhkki*). Dat fanasguolástanlobit mat leat várrejuvvon 5 §, njealját lađđasa vuolde olbmuide, geat leat namuhuvvon 2:s §, vuosttaš lađđasa 2. čuoggás, leat luvvejuvvon dán njuolggadusas. Geavŋá guovllus Boratbovccá ja Bildánguoikka gaskkas galgá álo leat báikkálaš suhkki fatnasis.

10 §

Dohkkehuvvon sievttit go bivdá fanasguolástanlobiin ja gáddeguolástanlobiin

Fanasguolástanlobiin olbmot sáhttet bivdit ovttain vuokkain ja ovttain dolgevuokkain.

Gáddeguolástanlobiin olbmot sáhttet bivdit dolgevuokkain govddohaga ja vujohaga haga. Dáid guovlluin sáhttet maiddái bivdit vuokkain ja dolgevuokkain govddohagain ja vujohagain:

1) Geavngnás, Badjegeavngnás ja Máhtegeavngnás galbbaid vuodul mat leat biddjon eanadahkii, ja 2) Anárjogas bajábealde Máhtegeavngná ja Skiehččanjogas.

Gitta deavdán 16-jahkásaš mánát gáddeguolástanlobiin sáhttet bivdit dolgevuokkain ja govddohagain.

11 §

Stággobivdima oppalaš mearrádusat sievtti ja vuokkaid birra

Lea gildojuvvon geavahit reahka, guoli ja máđu seaktin.

Lea gildojuvvon geavahit vuokka dan láhkai ja dakkár dilálašvuodain ahte guolli roahkastuvvo. Lea lohpi geavahit liehpi (roahkana), guolleákšu ja hoava veahkkeneavvun loktet guoli mii lea darvánan reidui, fatnasii dahje gáddái.

Njáhkávuogga lea lohpi geavahit duššefal go bivdá njágá rudneráigge. Vuosttaš ladđasa njuolggadusa spiehkastahkan lea lohpi geavahit Deanu čázádaga jápmán guoli seaktin go bivdá njáhkávuokkain.

12 §

Stággobivddu gielddusguovllut

Ii leat lohpi bivdit stákkuin ii ge nođđoduorgguin:

- 1) buođu čuolu siskkobealde ja lagabus go 50 mehtera vuolábealde dahje 10 mehtera goappáge bealde
- 2) lagabus go 10 mehtera njaŋggofierpmis
- 3) šalddis
- 4) gáttis lagabus go 200 mehtera oalgejohkanjálmmis, earret Áhkojogas, Lákšjogas ja Leavvajogas gos rádjá lea 300 mehtera.

13 §

Golgadanáigi

Golgadit lea lohpi dušše áigodagas geassemánu 1.b. rájes geassemánu 15.b. rádjai, vuossárggas dii. 18 (19) gaskavahkkui dii. 18 (19).

14 §

Njaŋggofierpmi guolástanáigi

Njaŋggofirpmiin lea lohpi bivdit áigodagas geassemánu 1.b. rájes suoidnemánu 31.b. rádjai. Anárjogas áigodat bistá gitta borgemánu 12.b. rádjai sidjiide geat áppet dán johkagáttis, ja geat leat bivdán doppe guolástanáigodagain 2013 rájes 2015 rádjai.

Guolástanáigodagas gaskal geassemánu 1.b. ja suoidnemánu 15.b. ja gaskal borgemánu 1. ja 12. beivviid lea lohpi bivdit njaŋggofirpmiin vuossárggas dii. 18 (19) gaskavahkkui dii. 18 (19).

Guolástanáigodagas gaskal suoidnemánu 16. ja 31. beivviid lea lohpi bivdit njaŋggofirpmiin vuossárggas dii. 18 (19) duorastahkii dii. 18 (19).

15 §

Buođu guolástanáiggit

Buođđobivdinlohpi lea áigodagas geassemánu 1.b. rájes suoidnemánu 31.b. rádjai. Geassemánu 1.b. rájes geassemánu 15.b. rádjai lea lohpi bivdit vuossárggas dii. 18 (19) gaskavahkkui dii. 18 (19). Geassemánu 16.b. rájes suoidnemánu 31.b. rádjai lea lohpi bivdit vuossárggas dii. 18 duorastahkii dii. 18.

Go ii leat lohpi bivdit, de galget doaresbuođđu, čuollofierpmiit ja vuojahagat leat čázi bajábealde dahje gáttis. Buot eará fierbmebivdosat, joddo- ja meardebuođut ge, galget leat gáddái váldon.

16 §

Fierbmebivdoreaidduid mearrelohku

Luossa-, guvžá- ja valasbivdimis golgadagain, njaŋggofirpmiin dahje buođuin sáhtta geavahit duššefal ovtta reaiddu háválassii juohke guolástanvuoigatlačča nammii Suomas ja Norggas fas juohke giddodaga nammii mas lea dakkár guolástanvuoigatvuohta.

17 §

Eará šlájaid bivdináigi

Eará guollešlájaid go luosa, guvžžá ja vallasa lea lohpi bivdit firpmiin miessemánu 20.b. rájes geassemánu 10.b. rádjai. Anárjogas ja Skiehččanjogas lea lohpi bivdit miessemánu 20.b. rájes borgemánu 20.b. rádjai.

18 §

Bivdin fatnasis

Fatnasis lea gildojuvvon bivdit, maiddái suohpput reaidduid, go mohtor lea jođus, ja maiddái go fanas lea buddejuvvon.

19 §

Lobihis doaibmabijut

Doaimmat, main ii leat eará ulbmil go baldit guoli dahje hehttet luosa johtima, leat gildojuvvon.

4 kapihtal

Bivdosiid teknihkalaš mearrádušat

20 §

Bivdosiid merken

Njanggofierpmit ja buođut mat leat biddjon johkii, galget merkejuvvot nu ahte earát geat johtet čázadagas, álkit oidnet daid. Bivdosiid galgá merket govddohagain mii geaigá unnimusat 15 cm čázi bajábealde, dahje leavggain mii lea biddjon stággui mii geaigá unnimusat 40 cm čázi bajábealde. Leavgga oanehat siidu galgá leat unnimusat 15 cm guhkki.

Bivddus galgá leat merkejuvvon bivdi namain ja oktavuodáváldindieđuiguin, ja giddodaga namain masa guolástanvuogitvuolta gullá. Njanggofierpmi govddohagas fierpmegeažis galgá mearka oidnot bures. Buođus galgá mearka oidnot bures galbbas dahje govddohagas doarrása fávllimus čuolddas dahje oarjjuolggis (buođdoreŋkkos).

21 §

Fierbmečalbmesturrodat ja árpošládja

Luossa-, guvžá- dahje valasbivddus lea njanggofierpmi, golgadaga ja joddobuođu unnimus lobálaš čalbmesturrodat 58 mm, mihtiduvvon gaskačuolmmas gaskačulbmii go fierbmi lea njuoskkas.

Firpmiin, mat leat namuhuvvon vuosttaš laddasis, lea duššefal lohpi geavahit ruoiváid, bummola, nylončanasárppu dahje bodnjojuvvon nylona (nylon, perlon, terylen). Ii leat lohpi geavahit čadačuovgi árppu, nugo monofilameantta nylona.

Lea gildojuvvon geavahit metálla, stállegáinnu dahje sullasaš ávdnasiid bivdosiin.

22 §

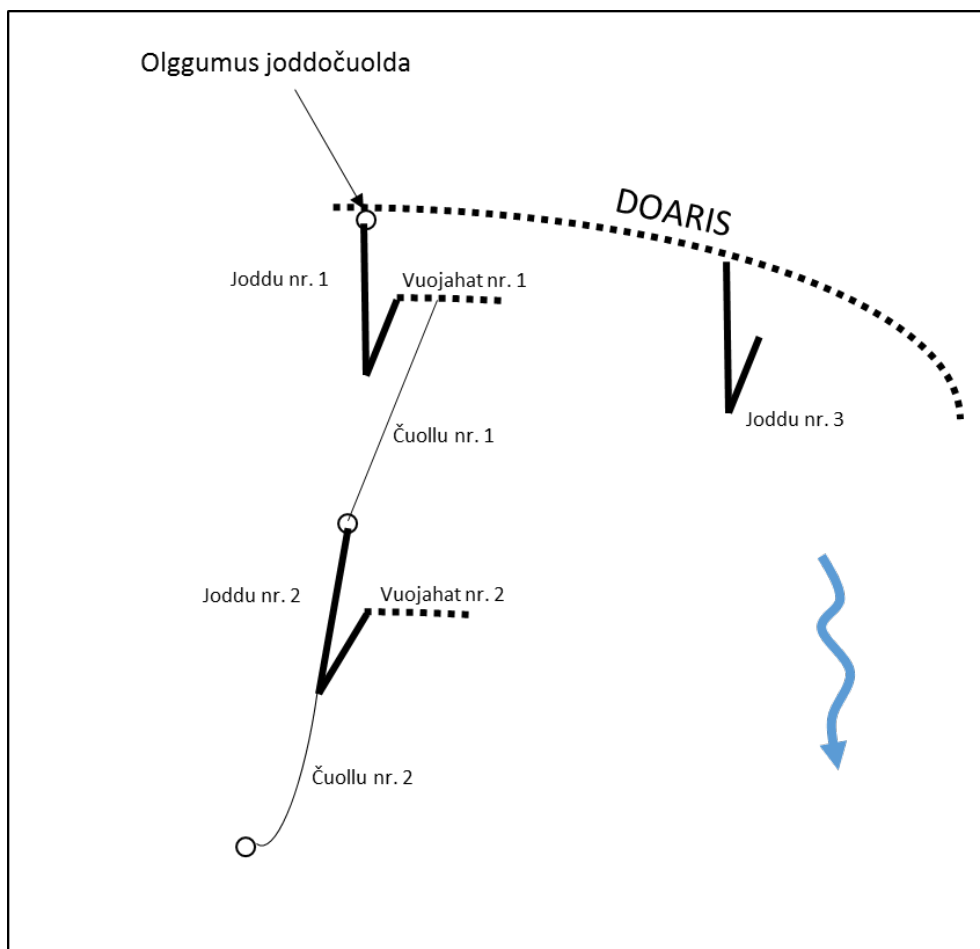
Buođđu

Buođus galgá leat doaris, sáhtta vel leat čuollu ja vuojahat danlágan ahte dat ii bivdde guoli. Doarrásis ja vuojahagas galget leat oarjjuolggit (buođđorenkkot) dahje čuolddat maid gaska lea 3 m dahje unnit.

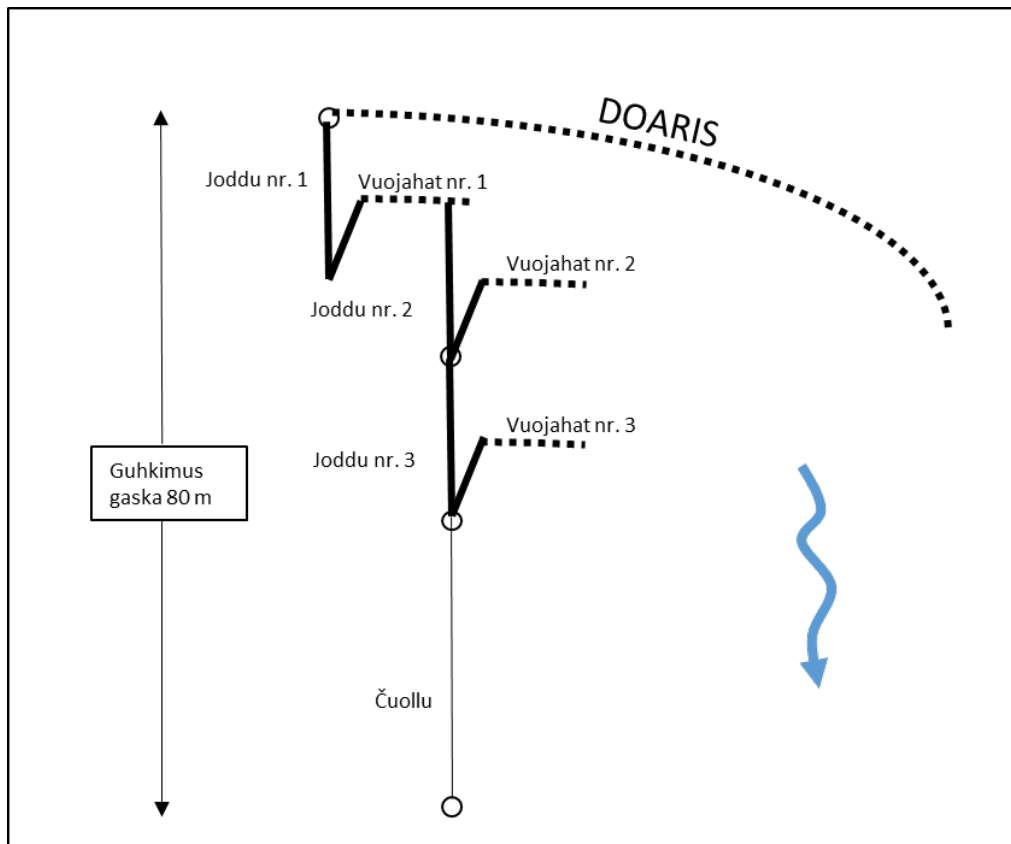
Doarrásis, čuolus ja vuojahagas sáhtta geavahit dušše rissiid, fierpmi, risse- dahje fierbmeáiddi. Go geavaha fierpmi dákkár duvdinráhkanusain, de galgá čalbcesturrodát leat juogo eanemusat 40 mm dahje unnimusat 150 mm. Lea gildojuvvon geavahit fierpmi mii lea ráhkaduvvon čađačuovgi ávdnasis nugo monofilameantta nylonis.

Buođu bivdinoassi galgá leat joddu dahje meardi. Seammá boadus sáhtta bivdit eanemusat golmmaid jottuin ja/dahje merddiin. Joddu galgá leat suhppojuvvon čiehkamohkkin mii sáhtta leat guhkimusat 25 mehtera. Joddoguhkkodat mihtiduvvo guhkimus siiddus.

Juohke jottus sáhtta leat 15 mehtera guhkkosaš vuojahat ja čuollu nie mo 1. govus čájeha. Vuojahat ja čuollu duvdet luosa joddui.

1. govus

2. govus

Joddu nr. 1 galgá leat giddejuvvon olggumus joddočuldii nie mo 1. govus čájeha.

Joddu nr. 2 ja 3 galgá giddejuvvot dán vuogi mielde:

- A) joddomohkkái (geahča 2. govvosa, joddu nr. 3)
- B) vuojahakkii (geahča 2. govvosa, joddu nr. 2)
- C) čullui (geahča 1. govvosa, joddu nr. 2), dahje
- D) doarrásii nr. 2 (geahča 1. govvosa, joddu nr. 3),

Čuollu galgá leat juohke jottu/mearddi vuolábealde, giddejuvvon dán vuogi mielde:

- A) joddui (geahča 1. govvosa, čuollu nr. 1), dahje
- B) vuojahakkii (geahča 1. govvosa, čuollu nr. 2)

Jos ležžet eanet jottut buohtalagaid doarrásis (geahča 1. govvosa, joddu nr. 1 ja 3), de čuolu lea lohpi bidjat dušše fávllimus joddui.

Jottu ja čuolu oktasaš guhkkodat sáhttá leat 80 m rádjai, mihtiduvvon rávnnji mielde vulos olggumus joddočuolddas nie mo govus 2. čájeha.

23 §

Luossa-, guvžá- ja valasbivdu njaŋggofirmiin

Luossa-, guvžá- ja valasbivdu njaŋggofirmiin lea dábálaš njuolggofierbmi mas leat govddohagat guktuid geahčen. Ii leat lohpi giddet fierpmi čuolddaiguin dahje eará láhkai go gežiid. Ii leat lohpi suohpput njaŋggofierpmi mohkil.

Giddenvuohki sáhtta leat dušše buddu dahje eanjal čuolda. Njaŋggofierpmi ii leat lohpi ráhkadit mohki hápmái.

Luossa-, guvžá- ja valasbivdu njaŋggofierbmi sáhtta leat eanemusat 30 mehtera guhku. Guokte dahje eanet njaŋggofierpmi ii leat lohpi goallostit jus šaddet guhkit go 30 mehtera.

Njaŋggofierbmebivddus lea gildojuvvon geavahit dahkkon rávdnjeduvdaga dahje čuolu.

24 §

Golgadat

Golgadat lea dábálaš njuolggofierbmi mohki haga. Golgadat sáhtta leat eanemusat 45 mehtera guhku. Golgadettiin galgá guovtti golgada gaska leat unnimusat 200 mehtera.

Golgadat sáhtta rievdat 500 m háválassii. Golgadettiin sáhtta geavahit dušše ovttá fatnasa.

25 §

Bivosat bivdit eará guollešlájaid

Njaŋggofierbmi eará guollešlájaid bivdimis go luosa, guvžžá dahje vallasá, sáhtta leat eanemustá 2 mehtera vuoksás bodnesáibma, oktageardánis sáibma mas ii leat joddu ja mii lea dahkkon monofilameantaárppus mii lea gitta 0,17 mm gasu.

Njaŋggofierbmebivddus lea gildojuvvon geavahit dahkkon rávdnjeduvdaga dahje čuolu.

Njaŋggofierpmi ja nuohti čalbmesturrodat galgá leat unnimusat 29 mm ja eanemusat 35 mm, mihtiduvvon gaskačuolmmas gaskačulbmii go fierbmi lea njuoskkas. Lea lohpi geavahit duššefal ruoiváid, bummola, nylončanasárppu dahje bodnjojuvvon nyloná man lea lohpi geavahit nuohtis.

Nuohti ii oaččo geavahit lagabus go 200 mehtera jogaid oivošiin, njálmmiin, geavngáin dahje guoikkain.

26 §

Oalli ja bivdosiid gaskkat

Ii oassige buođus dahje njaŋggofierpmis galgga biddjot mihkkige osiid oali váldosurggiide ii ge nuriide. Bivdosa fávllimus oassi ii muktige galgga leat lagabus nuppi beali gátti go 10 mehtera. Nuppi beali gáttiin oaivvilduvvojit maiddái sullot, lássát ja bávttit maid gaskka golgá johka.

Ii oassige buođđu galgga leat lagabus go 120 mehtera nuppi buođu.

Njaŋggofierbmi dahje buođđu dahje guokte njaŋggofierpmi eai galgga gokkoge leat lagabus nuppi go 60 mehtera.

27 §

Fierbmebivddu gielddusguovllut

Oalgejohkanjálmmiin gosa luossa goargŋu, ii galgga váldojogas oali oalgejoga bealde, geavahit njaŋggofierpmi, golgadaga iiige buođu lagabus go 200 m oalgejohkanjálmmi vuolábealde.

Guovlluin Geavŋgás ja Badjegeavŋgás mat leat merkejuvvon 2. kártamildosii, lea fierbme-dahje buođdobivdu lobálaš dušše bivdiide geat leat bivdán dán guovlluin guolástanáigodagain 2013–15.

28 §

Bivdosiid geassin

Buot fierbmebivdosat galget gessot gáddái seammás go bivdosa guolástanáigodat nohká. Bivdosiid merkemii ja eará reaidduid bidjamii gullevaš biergasat galget váldot gáddái maŋimustá guovtti vahku sisa maŋŋá loahpahuuvon guolástanáigodaga.

5 kapihtal

Mearrádušat sálláša hárrái

29 §

Unnimusmihttu ja luoitin

Luosa, guvžžá ja vallasa mii lea unnit go 30 cm, galgá fas luoitit.

Guoli guhkkodaga mihtida njunnegeažis beahcetgeahčái.

Lea gildojuvvon goddit vuorru ja guoli mii lea unnit go unnimusmihttu.

Guliid galgá álo luoitit čáhčái, jus lea goddon:

- 1) lobálaš guolástanáiggi olggobealde
- 2) gildojuvvon bivdosiin dahje bivdovugiin.

30 §

Sálašalmmuheapmi registarii

Bivdi lea geatnegahtton deavdit sálašbeaivegirjji (elektrovnalaččat dahje bábirhámis) ja rapporteret dáid dieđuid juohke goddon luosa, guvžžá, vallasa, ruoššaluosa ja girjeluosa birra Deanu čázádaga elektrovnalaš sálašregistarii:

- 1) guovllu gos lea bivdán
- 2) bivdobeavvi
- 3) sohkabeali, guhkkodaga ja deattu
- 4) galle guoli lea fas luoitán
- 5) bivdosa (stággu/nođđoduorgu, golgadat, njanngofierbmi, buođđu)

Go luoitá fas guoli, de ii gáibiduvvo almmuhit sohkabeali, guhkkodaga ja deattu.

Son guhte lea bivdán almmá guoli gottekeahhtá, galgá almmuhit dieđuid 1., 2. ja 5. čuoggáin.

Sálašalmmuheami galgá sáddet ovdal vuosttaš vuossárgga maŋŋá bivdima.

Bivdi galgá rapporteret buot iežas luossa-, guvžá- ja valassállašiid ovdalgo ođđa guolástanlobi sáhtta oastit.

Eará guollešlájaid goddima sáhtta rapporteret oktan luossa-, guvžá- ja valassállašiin dahje maŋŋá loahpahuuvon guolástanáigodaga. Dáid šlájaid rapporteremis galgá almmuhit juohke šlája oppalaš deattu.

6 kapihtal

Biologalaš váikkuheami suddjen

31 §

Vieris šlájat

Ruoššaluosa, girjeluosa ja vejolaš eará vieris šlájaid maid goddá, galgá seammás goddit.

32 §

Guolli seaktin ja guoli bassan

Lea gildojuvvon váldit eará čázádatguovlluid seakteguliid Deanu čázádahkii.

Lea gildojuvvon geavahit guoli seaktin stággobivddus Deanu čázádaga golanguovllus.

Čázádaga golanguovllus ii leat lohpi bassat eará čázádaga guliid lunddolaš čázi lahka.

33 §

Bivdosiid ja fatnasiid goikadeapmi ja desinfiseren

Bivdosat ja eará bivdoreaidut ja fatnasat ja eará fievrut maid lea geavahan eará čázadagas, galget leat goikásat ja desinfiserejuvvon ovdalگو sáhttá daid geavahit golganguovllus.

Goabbat riikkas sáhttet leat dievasmahtti njuolggadusat bivdosiid ja fatnasiid desinfiserema birra.

7 kapihtal

Ovdagihtii šiehttojuvvon doaibmabijut

34 §

Ovdagihtii šiehtton doaibmabijuid eavttuid geavaheapmi

Vahkkosaš guolástanáiggit §§ 8, 13, 14 ja 15 vuodul geahpeduvvojit jándoriin oasis dahje olles rádjjogas jus gávnnavuvvojit čuovvovaš spiehkasteamit luossamáddodaga dilis go buohtastahttá Deanu čázadaga luossamáddodagaid dikšunplánain mii lea máinnašuvvon šiehtadusa 4. artihkkalis:

1. Guollejámolašvuohta luossamáddodagas mas hálddašanulbmilat leat olahuvvon, lea mealgat stuorát go einnostuvvon ceavzilis guollejámolašvuohta.
2. Guollejámolašvuohta luossamáddodagas mii lea lassáneamen, lea mealgat stuorát go einnostuvvon dan máddodaga ealáskahttinplánas.

Ovddalgihtii šiehtton doaibmabijut álggahuvvojit go dát iešguđet máddodaga rádjeárvvut rihkkojuvvojit:

1. Máddodaga gávnnavuvvon guollejámolašvuohta lea eanet go 5 % go einnostuvvon.
2. Máddodaga gávnnavuvvon guollejámolašvuohta lea eanet go 10 % go einnostuvvon.

Jus máddodaga jámolašvuohta lea eanet go 20 % einnostuvvon ektui, dahje jus eará dilálašvuođat gáibidit doaibmabijuid, de galgá ain geahpedit bivddu šiehtadusa 6. ja 7. artihkkaliid vuodul.

Sáhttá ásahit unnit gáržžideaddji bivdoreguleremiid jus guollemáddodaga dilli gierdá dan, gč. šiehtadusa 6. ja 7. artihkkaliid.

Ovddalgihtii šiehtton doaibmabijuid geavaheami eavttuid ollašuhhtima árvvoštallama galgá dahkat nu go čuožžu šiehtadusa 5. artihkkala goalmát čuoggás ja meannudanvugiid vuodul mat leat mearriduvvon šiehtadusa 7. artihkkalis.

35 §

Ovddalgihtii šihhton doaibmajut ovttaskas luossamáddodagaid ektui

Ii leat lohpi bivdit gaskal vuossárgga dii. 18 (19) ja maŋnebárgga dii. 18 (19) almmuhuvvon áigodagain.

Deanu-váldojoga luossamáddodat; geahpeduvvon bivdináigi rádjajoga váldojogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	24.6.–31.7.	24.6.–10.8.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	24.6.–14.7.	24.6.–21.7.
Njaŋggofierbmi		24.6.–30.6.
Buođđu		24.6.–30.6.

Láksjoga guollemáddodat; geahpeduvvon bivdináigi Njuorggáma guolástangotti guovllus

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	10.–23.6.	10.–23.6.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	10.–16.6.	17.–23.6.
Njaŋggofierbmi		10.–23.6.
Buođđu		10.–23.6.
Golgadat		10.–15.6.

Veahčajoga luossamáddodat; geahpeduvvon bivdináigi Veahčajoga njálmmis davás rádjajogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.–30.6.	10.–30.6.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	17.–23.6.	10.–23.6.
Njaŋggofierbmi		17.–23.6.
Buođđu		17.–23.6.
Golgadat		

Ohcejoga luossamáddodagat; geahpeduvvon bivdináigi lea Ohcejoga njálmmis davás rádjajogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.6.–14.7.	10.6.–21.7.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	17.6.–7.7.	10.6.–14.7.
Njaŋggofierbmi		17.6.–23.6.
Buodđu		17.6.–23.6.
Golgadat		

Válgoga luossamáddodagat; geahpeduvvon bivdináigi Válgoga njálmmis davás rádjajogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.6.–14.7.	17.6.–14.7.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	17.6.–7.7.	17.6.–7.7.
Njaŋggofierbmi		10.6.–23.6.
Buodđu		10.6.–23.6.
Golgadat		10.6.–15.6.

Karášjoga ja oalgejogaid luossamáddodagat; geahpeduvvon bivdináigi rádjajoga olles váldojogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.–30.6.	10.6.–7.7.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	23.–30.6.	10.–30.6.
Njaŋggofierbmi		10.–30.6.
Buodđu		10.–30.6.
Golgadat	10.6.–15.6.	10.6.–15.6.

Iešjoga luossamáddodagat; geahpeduvvon bivdináigi rádjajoga olles válđojogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.–30.6	10.6.–7.7.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	23.–30.6	10.–30.6.
Njaŋggofierbmi		10.–30.6.
Buođđu		10.–30.6.
Golgadat	10.6.–15.6	10.–15.6.

Anárjoga ja dan oalgejogaid luossanálit; geahpeduvvon bivdináigi rádjajoga olles válđojogas

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	17.6.–14.7.	17.6.–28.7.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	23.6.–14.7.	17.6.–21.7.
Njaŋggofierbmi		24.6.–14.7.
Buođđu		24.6.–14.7.
Golgadat		

Anárjoga ja dan oalgejogaid luossamáddodagat; geahpeduvvon bivdináigi Anárjogas.

	Áigodat unnimusat 5 % spiehkastagain	Áigodat unnimusat 10 % spiehkastagain
Bivdin gáddeguolástanlobiin ja fanasguolástanlobiin	15.7.–10.8.	8.7.–10.8.
Stággobivdin báikkálaš bivdiide	23.7.–10.8.	23.7.–20.8.
Njaŋggofierbmi		24.6.–12.8.
Buođđu		24.6.–21.7.
Golgadat		

8 kapihtal

Eará mearrádušat

36 §

Fanasregisttar

Fanasregistreremii Deanu čázádagas gustojit našunála lágat. Njuolggadusaid mearrideapmi galgá dáhphuvvat gulahaladettiin nuppi beali ovddasvástideaddji eiseválddiiguin.

Bivdin fatnasis lea lohpi dušše fatnasiin mii lea registrerejuvvon Deanu čázádaga fanasregistarii, ja mas lea našunaliteahtaidovdomearka ja nummar.

Báikkálaš olbmot geain lea vuoigatvuohta bivdit firpmiin 2 § vuodul, sáhttet registreret eanemusat 3 fatnasa.

Báikkálaš olbmot geain lea vuoigatvuohta bivdit firpmiin 2 § vuodul ja geain lea turistaéaláhus, sáhttet registreret eanemusat 15 fatnasa. Eará báikkálaš bivdit ja guolástanvuoigatvuođalaččat 2 § vuosttaš lađđasa 2. čuoggá vuodul sáhttet registreret eanemusat ovttá fatnasa.

37 §

Eanet rájáiid ja bivdobáikkiid mearrideami birra

Beliid ovddasvástideaddji eiseválddit mearridit ovttas joga govdodaga gaskamearálaš geassečáhceallodagaid áigge váldojogas ja oalgejogas, ja oalgejoga oalis. Rádjjajoga oalli boahtá ovdan ođđaseamos rádjegeassimis gaskal Norgga ja Suoma.

Ovttaskas stáhta ovddasvástideaddji eiseváldi sáhttá mearridit:

- 1) joga ja jávrri rájá;
- 2) váldojoga ja oalgejoga rájá;
- 3) ođđa buođđosaji jus buođđosadii ii šat dohkke johkabotni dahje eará rievdadusaid geažil;
- 4) lobálaš nuohhtesajiid bivdit eará guollešlájaid jávrriin Anárjogas.

38 §

Sierralohpi doaibmabijuide main lea guollenáliid gáhtten dahje ovdáneapmi ulbmilin

Ovddasvástideaddji eiseválddit sáhttet ovttaskasdilálašvuodain addit sierralobi guolástanjuolggadusa mearrádušain go ulbmil lea goddit máddodatguliid dahje gilvvaguliid diedalaš dutkamii, praktihkalaš iskkadallamiidda dahje guollegieldindoaimabijuide. Lohpi galgá leat vuoduštuvvon guollenáliid gáhttemiin dahje suvdilis ávkkástallama ovddidemiin ja doaibmabidju galgá dávistit šiehtadusa 1. artihkkala.

Lobi addá eiseváldi dan riikkas gos doaibma lea. Ovdalgo lohpi addo, de galgá dieđihit guolástanvuoigatvuođalaččaide ja nuppi beali ovddasvástideaddji eiseválddiide. Nuppi beali ovddasvástideaddji eiseváldái galgá dieđihit lobiin mat addojit.

